

Після війни в 1945 році група, або точніше – цілий випуск (60 чол.), Городнянського педучилища (Чернігівщина) були направлені в Рівненську область.

Марія Григорівна Підласа та Марія Кирилівна Окусок потрапили в Пляшеву – навчати дітей та дорослих грамоти. Квартирували вони у Романа Прокоповича Шаули та Лисавети Петрівни Чирської. Марія Підласа очолила початкову школу (колишню земську). Була завідуючою 5 років. Закіпіла культурно-освітня робота. У школі в той час була хата-читальня для молоді та дорослих. Тут у вечірній час наші молоді педагоги ставили, разом з молоддю села, п'єси «Наталка Полтавка», «Назар Стодоля», «Глитай, або ж Павук» та ін. За виручені гроші купували книжки, газові лампи, керосин, усе необхідне для просвітницької роботи. Приходили на вечорниці і «лісові стрільці» – воїни УПА. Вряди-годи робили зауваження, нагадували про національну гідність українця, але грубості не допускали.

Крім навчання дітей, вчителькам доводилось виконувати й інші обов'язки та навантаження: громадський суд, облік харчування, місцевий профспілковий комітет, жіноча рада, готували матеріал та були дикторами на місцевому радіо-вузлі. Ходили по хатах, навчали безграмотних. Так, зокрема, Софія Бігунська, Віра Невинна та інші отримали ази грамоти. Крім цього, кожна вчителька мала по 0,25 соток цукрових буряків, збирали картоплю, хміль, моркву...

А вчителька М.Г.Підласа була й незмінним депутатом сільської ради та районної ради чотирьох скликань. Мінялись директори шкіл, мінялися вчителі, а ці дві вчительки, не чекаючи ніяких нагород, працювали і працювали. Нагадаємо лише, що за час їх роботи змінились такі директори: Іван Назарович Починюк, Лідія Семенівна Бондаренко, Раїса Іванівна Жучкова, я (Григорій Михайлович Довбиш), Марія Миронівна Хаценко, Антон Стрик, Іващенко,

Островський, Ремесник, Василь Сави Ткачук. Вчителями працювали: Ніна Іванівна Лотошко, Марія Василівна Крайнова, Катерина Федорівна Шевчук, Марія Василівна Фусик, Галина Серафимівна Маник, Степан Костянтинович Шаула та багато інших.

Вони всі до одного працювали на совість. У ці часи в селі дійсно були дотримані заповіді з Біблії: «Людина людині – друг, товариш і брат». Такі поняття, як заздрість (один з найбільших пороків людини), вважаю, просто не існували або були заглушені Творцем. Люди в цей час були біднішими, але

великого керамічного посуду для збереження зерна, олії, води і т.д. Населення займалось у ті часи рибною ловлею, гончарством, землеробством, розведенням худоби.

Над цією місцевістю не раз пронесли буревії війн та локальних бойових сутичок. Досить назвати головні події, які залишилися в переказах: татаро-монгольські набіги XIII і пізніших століть, битва під Пляшевою і Берестечком 1651 року, сутички двох світових воєн. Село переходило з рук у руки, мінявся політико-адміністративний поділ, мінялося гноблення: від середньовічних феодалів – до знахабнілої польської шляхти... За свідченням князя О.Пронського, в кінці XVI – на початку XVII ст. Пляшева була одним з найбідніших сіл.

У 1916 році тут відбувся так званий Брусилівський прорив. Російська армія під командуванням генерала О.Брусилова прорвала німецько-австрійський фронт і взяла під свій контроль значну частину території Волині, в тому числі Пляшеву.

У роки моєї роботи в Пляшеві ми разом з учнями обстежували окопи (повнопрофільні – на зріст людини). Знаходили гільзи і цілі патрони від російських рушниць, на яких було вибито роки: "1915", "1916". Наступ здійснювався в напрямку Богунівки, Гумнищ, Липи, Новостава, Смоляви... Молодь Пляшевої і Перемиля на місці боїв поставили хрести-пам'ятники, зроблені зі шрапнельних та фугасних снарядів. Їх стоїть два – один на лівому боці Стиру (перемільському), а другий – на правому, біля Пляшевої. Отож кому випало відпочивати тут, обов'язково звертали увагу на такий хрест. Це – нагадування про те, що козацька звитяга з часів Хмельниччини не полишає наших країн. Молодь повинна бути гідною слави волелюбних предків, берегти пам'ять про складні сторінки нашої історії і її героїв.

Григорій ДОВБИШ,
вчитель історії, пенсіонер, житель
Радивиліва.

СПОГАДИ ВЧИТЕЛЯ

ПЛЯШЕВА, СЕЛО ОСОБЛИВЕ

справедливими і доброзичливішими. Вони щиро вітались одне з одним. Молодь ставилась із пошаною до старших, поступалася їм місцем, одне слово, поважала їх.

А тепер дуже коротко звернусь до подій далекої минувшини, до історії цього краю. Як-не-як, Пляшева – село особливе.

Утім, це тепер воно на видноті. А по війні являло собою, як мовиться, забуту Богом і людьми країну Волині. Разом з тим мало чудову природу, добрих людей і багату й славу історію, яка не забувалася навіть у часи Польщі.

У глибоку давнину тут жили наші пращури, ще з часів кам'яної доби, яких пізніше назвали древлянами, дреговичами, в'ятичами... Про це свідчать речові докази. Так, я в 1951 – 1954 р.р. провів розкопки і виявив артефакти епохи кам'яної доби. Ці знахідки були передані в запасники музею «Козацькі могили» на острові Журавлиха. Про поселення глибокої давнини свідчать і знахідки на протилежному боці Стиру, – зі сторони села Перемиля. Тут виявлені пам'ятки пізнішого часу, а саме: кам'яні зернотерки, уламки гостроконічного та плоскдонного посуду – горщиків, сулій,

Прапор перемоги. - 2008. - 5 вересня